

SMARTWIZ

GRADE11 AFRIKAANS EXAM

MARKS/PUNTE: 70

PUNTE/MARKS	
-------------	--

TIME/TYD: 2 HOURS

SCHOOL/SKOOL _____

CLASS /KLASS(eg. 4A) _____

SURNAME/VAN _____

NAME/NAAM _____

Instruksies vir Leerders:

- Lees alle instruksies sorgvuldig deur voordat jy met die eksamen begin.
- Skryf jou volle naam en studentenommer duidelik op die antwoordblad/boek.
- Beantwoord alle vrae, tensy anders aangedui.
- Wys al jou werk/berekeninge waar nodig.
- Skryf netjies en duidelik.
- Gebruik slegs 'n blou of swart pen. Moenie uitveervloeistof of -tape gebruik nie.
- Elektroniese toestelle (sakrekenaars, selfone, ens.) is nie toegelaat nie, tensy uitdruklik toegelaat.
- Steek jou hand op as jy enige vrae het.
- Moet nie met ander leerders praat tydens die eksamen nie.
- Enige vorm van oneerlikheid sal lei tot onmiddellike diskwalifikasie van die eksamen.

Hierdie eksamen bestaan uit vyf bladsye, insluitend die voorblad.

AFDELING A: BEGRIPLEES (30 PUNTE)

Lees die volgende teks sorgvuldig deur en beantwoord die vrae daarna.

Teks A: "Die Stem van die Grond"

Elana het haar hele lewe lank in 'n klein dorpie naby die Karoo grootgeword. Haar oupa was 'n boer en het haar van kleins af geleer om die grond te respekteer. Hy het altyd gesê: "As jy die grond eer, sal dit jou voed." Elana het elke vakansie op die plaas spandeer – sy het skape gejaag, mielies geplant en die warm son op haar gesig gevoel.

Toe Elana haar matriek voltooi het, het sy na Kaapstad gegaan om verder te studeer. Die stad was vreemd – geraas, haastigheid, mense wat nie eers groet nie. Elana het elke aand in haar klein woonstelletjie gesit en gewonder of sy nie eerder moes aanhou boer het nie.

Jare het verbygegaan. Sy het haar graad gekry, 'n werk gevind en het 'n besige lewe gelei. Maar een Vrydagaand, terwyl sy na die geluid van motors geluister het, het sy besef haar hart lê nog steeds in die grond van haar oupa se plaas.

'n Jaar later het Elana haar werk bedank en teruggekeer plaas toe. Sy het die ou plaashuis herstel, 'n plaaswinkel begin en met volhoubare landbou begin eksperimenteer. Vandag voer sy produkte reg oor die land uit – alles geplant met respek vir die grond, net soos haar oupa haar geleer het.

Vrae:

1. Wat het Elana se oupa haar van jongs af geleer? (2)
.....
.....
2. Hoe het Elana haar vakansies op die plaas deurgebring? Noem twee aktiwiteite. (2)
.....
.....
3. Beskryf Elana se aanvanklike ervaring van die stad. (3)
.....
.....
.....
4. Waarom het Elana uiteindelik besluit om die stad te verlaat? (2)
.....
.....
5. Hoe het sy haar lewe verander toe sy teruggekeer het plaas toe? (3)
.....
.....
.....

6. Wat beteken “As jy die grond eer, sal dit jou voed”? (2)
 .....
 .....
7. Noem een manier waarop Elana se optrede wys dat sy haar oupa se lesse onthou het. (1)
 .....
8. Noem twee verskille tussen Elana se lewe in die stad en op die plaas. (2)
 .....
 .....
9. Wat is die tema van hierdie teks? (2)
 .....
 .....
10. Dink jy Elana het die regte keuse gemaak om terug te keer plaas toe? Motiveer jou antwoord. (3)
 .....
 .....
 .....

AFDELING B: OPSOMMING (10 PUNTE)

Lees die volgende paragraaf en som dit op in 80–90 woorde.

Teks:

In die moderne wêreld het die gebruik van plastiek drasties toegeneem. Plastiekprodukte is goedkoop, maklik om te vervaardig en gerieflik, maar dit hou groot gevare vir die omgewing in. Diere verwar plastiek met kos en vrek daaraan. Strande en oseane is besaai met plastiekrommel. Baie mense weet nie hoe om plastiek reg te herwin nie. Indien elke mens verantwoordelikheid neem en herbruikbare sakke, bottels en houers gebruik, kan die impak verminder word.

Skryf jou opsomming hier:

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

Aantal woorde: _____

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN KONVENSIES (10 PUNTE)

Lees die sin hieronder en beantwoord die vrae:

Sin: Die hond het die man geblaf omdat hy bang was.

1. Verander die sin na die teenwoordige tyd. (1)
.....
2. Skryf die sin in die passiewe vorm. (2)
.....
3. Identifiseer die onderwerp van die sin. (1)
.....
4. Gee 'n sinoniem vir “bang”. (1)
.....
5. Wat is die funksie van die voegwoord “omdat”? (1)
.....
6. Watter tipe sin is dit (eenvoudig, saamgestel, kompleks)? (1)
.....
7. Skryf die verkleinvorm van “hond”. (1)
.....
8. Skryf die meervoud van “man”. (1)
.....
9. Skryf 'n vraag met die woord “wat” wat op die sin gebaseer is. (1)
.....

AFDELING D: VISUELE GELETTERDHEID (10 PUNTE)

Advertensie:

 "Sprint-Lite Hardloopskoene"

SLOGAN: “Gee vlerke aan jou voete!”

Beeld: 'n Atleet hardloop oor 'n bergtop met die son wat agter hom opkom.

Die skoene is helderrooi met ligte weerkaatsing.

Klein teks: “Ligte soos lug. Kragtig soos jou wil.” – Verkrygbaar by alle sportwinkels.

Vrae:

1. Wat is die doel van die advertensie? (2)
.....
2. Hoe versterk die beeld van die atleet die produk se boodskap? (2)
.....
3. Wie is die waarskynlike teikengehoor? (1)
.....
4. Identifiseer en bespreek die gebruik van beeldspraak in die slogan. (2)
.....
5. Wat suggereer die gebruik van rooi skoene en sonlig in die advertensie? (2)
.....
6. Wat beteken “lig soos lug” in die konteks van die skoene? (1)
.....

AFDELING E: POËSIE (10 PUNTE)**Gedig: "Wagkamer"**

Op 'n koue houtbank
sit mense en wag –
'n getik van hakke,
'n blaaiblaai van tydskrifte,
fluisterstemme,
verlangend na nuus
oor iemand daarbinne
agter die wit deur.

Vrae:

1. Wat is die stemming van die gedig? (1)
.....
2. Noem twee klanke wat in die gedig voorkom. (2)
.....
3. Wat suggereer die frase “blaaiblaai van tydskrifte”? (1)
.....
4. Wat simboliseer die “wit deur” in die laaste reël? (2)
.....
5. Hoe dra die gedig spanning of onsekerheid oor? (2)
.....
6. Watter emosie ervaar die mense in die wagkamer? (2)
.....

TOTAAL: 70 PUNTE
EINDE VAN VRAESTEL

MEMO

AFDELING A: BEGRIPLES (30)

1. Om die grond te respekteer / Die grond sal jou voed as jy dit eer. (2)
2. Sy het skape gejaag / mielies geplant. (Enige twee aktiwiteite aanvaarbaar) (2)
3. Die stad was vreemd / sy het die geraas nie geniet nie / mense was onpersoonlik. (3)
4. Sy het besef haar hart lê op die plaas / sy het die stadse lewe nie geniet nie. (2)
5. Sy het die plaashuis herstel / 'n plaaswinkel begin / volhoubare landbou toegepas. (3)
6. As jy goed vir die grond sorg, sal dit jou beloon met kos en voorsiening. (2)
7. Sy gebruik volhoubare landbou / werk met respek vir die grond. (1)
8. Stad = besig, lawaaierig / Platteland = rustig, natuurlik. (Enige twee aanvaarbaar) (2)
9. Verbondenheid aan die natuur / terugkeer na jou wortels / betekenisvolle lewe. (2)
10. Aanvaarbaar as goed gemotiveer: Ja, sy het haar roeping gevind / Nee, sy het geleenthede in die stad laat vaar. (3)

✓ [30 punte]

AFDELING B: OPSOMMING (10)

Kernpunte wat aanvaarbaar is (7 punte):

- Plastiekgebruik het toegeneem.
- Plastiek is goedkoop en gerieflik.
- Plastiek is gevaarlik vir die omgewing.
- Diere eet plastiek en vrek.
- Strande en oseane is besoedel.
- Mense weet nie altyd hoe om te herwin nie.
- Herbruikbare produkte verminder impak.

+1 punt vir korrekte aantal woorde (80–90).

+2 punte vir taal en samehang.

✓ [10 punte]

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN KONVENSIES (10)

1. Die hond blaf die man omdat hy bang is. (1)
2. Die man word deur die hond geblaf omdat hy bang was. (2)
3. Die hond. (1)
4. Vreesagtig / benoud / skrikkerig. (1)
5. Om 'n rede te gee / verduideliking aan te dui. (1)
6. Kompleks. (1)
7. Hondjie. (1)

8. **Mans.** (1)
9. **Wat het die hond gedoen toe hy bang was?** (1)

✓ [10 punte]

AFDELING D: VISUELE GELETTERDHEID (10)

1. **Om hardloopskoene te adverteer en te verkoop.** (2)
2. **Wys krag, beweging, en inspirasie – verbind produk met prestasie.** (2)
3. **Atlete / sportiewe mense / mense wat hardloop.** (1)
4. **Metafoor: “Gee vlerke aan jou voete” – impliseer vinnigheid / ligtheid.** (2)
5. **Rooi = energie / spoed; sonlig = nuwe begin / inspirasie.** (2)
6. **Die skoene is baie lig en gemaklik om in te hardloop.** (1)

✓ [10 punte]

AFDELING E: POËSIE (10)

1. **Wag, spanning, onsekerheid, stilte.** (1)
2. **Hakgetik, tydskrifblaai.** (2)
3. **Mense is rusteloos / probeer tyd verwyl.** (1)
4. **Simboliseer onbekende uitslae / spanning / moontlike nuus van lewe of dood.** (2)
5. **Gebruik van stil klanke / eenvoudige taal / kort reëls skep spanning.** (2)
6. **Angs / bekommernis / hoop / onsekerheid.** (2)

✓ [10 punte]

✓ **TOTAAL: 70 PUNTE**